Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (ensimmäinen jaosto)

17 päivänä tammikuuta 2013*

Kuluttajansuoja — Sopimattomat elinkeinonharjoittajien ja kuluttajien väliset kaupalliset menettelyt sisämarkkinoilla — Jäsenvaltion säännöstö, jonka mukaan loppuunmyynnistä ilmoittamiseen tarvitaan ennakkolupa

Asiassa C-206/11,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyynnöstä, jonka Oberster Gerichtshof (Itävalta) on esittänyt 12.4.2011 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 2.5.2011, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

Georg Köck

vastaan

Schutzverband gegen unlauteren Wettbewerb,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (ensimmäinen jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja A. Tizzano sekä tuomarit M. Ilešič, E. Levits, J.-J. Kasel ja M. Safjan (esittelevä tuomari),

julkisasiamies: V. Trstenjak,

kirjaaja: johtava hallintovirkamies M. Ferreira,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 21.6.2012 pidetyssä istunnossa esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

— Köck, edustajanaan Rechtsanwalt E. Kroker,

— Schutzverband gegen unlauteren Wettbewerb, edustajanaan Rechtsanwältin M. Prunbauer,

— Itävallan hallitus, asiamiehinään A. Posch ja G. Kunnert,

— Belgian hallitus, asiamiehinään T. Materne ja J.-C. Halleux,

— Euroopan komissio, asiamiehinään M. Owsiany-Hornung ja S. Grünheid,

kuultuaan julkisasiamiehen 6.9.2012 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

* Oikeudenkäyntikieli: saksa.

on antanut seuraavan

tuomion

1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee sopimattomista elinkeinonharjoittajien ja kuluttajien välisistä kaupallisista menettelyistä sisämarkkinoilla ja neuvoston direktiivin 84/450/ETY, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivien 97/7/EY, 98/27/EY ja 2002/65/EY sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 2006/2004 muuttamisesta 11.5.2005 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2005/29/EY (sopimattomia kaupallisia menettelyjä koskeva direktiivi) (EUVL L 149, s. 22; jäljempänä direktiivi) 3 artiklan 1 kohdan ja 5 artiklan 5 kohdan tulkintaa.

2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa asianosaisina ovat Georg Köck ja Schutzverband gegen unlauteren Wettbewerb (järjestö, joka toimii sopimattoman kilpailun estämiseksi) ja joka koskee pääasian valittajan ilmoitusta tavaroidensa täydellisestä loppuunmyynnistä ja siihen liittyvistä alennusmyynneistä ilman siihen vaadittavaa viranomaisten etukäteen antamaa lupaa.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Unionin oikeus

3 Direktiivin johdanto-osan 8 ja 17 perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

”(8) Tällä direktiivillä suojellaan nimenomaisesti kuluttajien taloudellisia etuja elinkeinonharjoittajien sopimattomilta kaupallisilta menettelyiltä. Näin sillä myös välillisesti suojellaan laillisesti toimivia elinkeinonharjoittajia kilpailijoilta, jotka eivät noudata tämän direktiivin sääntöjä, ja siten taataan terve kilpailu sen koordinoimalla alalla. – –

– –

(17) Oikeusvarmuuden lisäämiseksi on suotavaa nimetä ne kaupalliset menettelyt, joita pidetään kaikissa olosuhteissa sopimattomina. Liitteessä I on sen vuoksi täydellinen luettelo kaikista kyseisistä menettelyistä. Nämä ovat ainoat kaupalliset menettelyt, joita voidaan pitää sopimattomina ilman 5–9 artiklan säännöksiin perustuvaa tapauskohtaista arviointia. Luetteloa voidaan muuttaa vain muuttamalla tätä direktiiviä.”

4 Direktiivin 1 artiklassa säädetään seuraavaa:

”Tämän direktiivin tarkoituksena on tukea sisämarkkinoiden moitteetonta toimintaa ja saavuttaa korkeatasoinen kuluttajansuoja lähentämällä jäsenvaltioiden lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset, jotka koskevat kuluttajien taloudellisia etuja vahingoittavia sopimattomia kaupallisia menettelyjä.”

5 Direktiivin 2 artiklassa säädetään seuraavaa:

”Tässä direktiivissä tarkoitetaan:

– –

d) ’elinkeinonharjoittajien ja kuluttajien välisillä kaupallisilla menettelyillä’ (jäljempänä myös ’kaupallisilla menettelyillä’) elinkeinonharjoittajan tointa, mainitsematta jättämistä, käyttäytymistä tai edustamista, kaupallista viestintää, mukaan lukien mainontaa ja markkinointia, joka liittyy välittömästi tuotteen myynnin edistämiseen, myymiseen tai toimittamiseen kuluttajille;

e) ’kuluttajien taloudellisen käyttäytymisen olennaisella vääristämisellä’ kaupallisen menettelyn käyttämistä heikentämään tuntuvasti kuluttajan kykyä tehdä perusteltu päätös, mikä saa kuluttajan tekemään sellaisen kaupallisen ratkaisun, johon hän ei muuten olisi päätynyt;

– –

k) ’kaupallisella ratkaisulla’ ratkaisua, jonka kuluttaja tekee siitä, aikooko hän ostaa sekä miten ja millä ehdoilla hän ostaa, maksaa kokonaisuudessaan tai osittain, pitää tuotteen tai luopua siitä tai käyttää sopimuksesta johtuvaa tuotteeseen kohdistuvaa oikeutta, tai siitä, päättääkö kuluttaja toimia tai pidättyä toimimasta;

– –”

6 Direktiivin 3 artiklassa säädetään seuraavaa:

”1. Tätä direktiiviä sovelletaan 5 artiklassa tarkoitettuihin elinkeinonharjoittajien ja kuluttajien välisiin sopimattomiin kaupallisiin menettelyihin ennen jotakin tuotetta koskevaa liiketointa ja sen jälkeen.

2. Tällä direktiivillä ei rajoiteta sopimusoikeutta eikä erityisesti sopimuksen pätevyyttä, tekemistä tai vaikutusta koskevia sääntöjä.

– –”

7 Direktiivin 5 artiklassa säädetään seuraavaa:

”1. Sopimattomat kaupalliset menettelyt ovat kiellettyjä.

2. Kaupallinen menettely on sopimaton, mikäli:

a) se on huolellisen ammatinharjoittamisen vaatimusten vastainen;

ja

b) se vääristää olennaisesti tai on omiaan vääristämään olennaisesti menettelyn saavutettavissa tai kohteena olevan keskivertokuluttajan tai, kun kaupallinen menettely on suunnattu tietylle kuluttajaryhmälle, ryhmään kuuluvan keskivertohenkilön taloudellista käyttäytymistä tuotteeseen nähden.

3. Kaupallisia menettelyjä, jotka todennäköisesti vääristävät olennaisesti vain selkeästi tunnistettavissa olevan kuluttajaryhmän taloudellista käyttäytymistä, joka on erityisen altis käytännön tai sen perustana olevan tuotteen suhteen henkisen tai fyysisen vajavaisuutensa, ikänsä tai herkkäuskoisuutensa vuoksi tavalla, jonka elinkeinonharjoittajan voidaan kohtuudella odottaa ennakoivan, arvioidaan kyseiseen ryhmään kuuluvan keskivertohenkilön näkökulmasta. Tällä ei rajoiteta yleisiä ja lainmukaisia mainontakäytäntöjä, joiden mukaisesti voidaan esittää liioittelevia väitteitä tai väitteitä, joita ei ole tarkoitus ymmärtää kirjaimellisesti.

4. Sopimattomia ovat erityisesti kaupalliset menettelyt, jotka ovat:

a) harhaanjohtavia 6 ja 7 artiklassa esitetyn mukaisesti;

tai

b) aggressiivisia 8 ja 9 artiklassa esitetyn mukaisesti.

5. Liitteessä I on luettelo niistä kaupallisista menettelyistä, joita pidetään kaikissa olosuhteissa sopimattomina. Samaa luetteloa on sovellettava kaikissa jäsenvaltioissa ja sitä voidaan muuttaa ainoastaan muuttamalla tätä direktiiviä.”

8 Direktiivin 11 artiklassa säädetään seuraavaa:

”1. Jäsenvaltioiden on huolehdittava, että käytettävissä on riittävät ja tehokkaat keinot sopimattomien kaupallisten menettelyjen torjumiseksi, jotta tämän direktiivin säännöksiä noudatetaan kuluttajien edun edellyttämällä tavalla.

Näihin keinoihin kuuluvat säännökset, joiden mukaisesti sellaiset henkilöt tai yhteisöt, joiden etua sopimattomien kaupallisten menettelyjen torjuminen kansallisen lainsäädännön mukaisesti koskee, kilpailijat mukaan luettuina, voivat

a) ryhtyä oikeudellisiin toimiin tällaisten sopimattomien kaupallisten menettelyjen suhteen;

ja/tai

b) saattaa tällaiset sopimattomat kaupalliset menettelyt sellaisen hallintoviranomaisen käsiteltäväksi, jolla on toimivalta joko ratkaista valitukset tai panna vireille asianmukainen oikeudenkäynti asiassa.

Kunkin jäsenvaltion on ratkaistava, kumpi näistä mahdollisuuksista on käytettävissä ja onko tuomioistuimilla tai hallintoviranomaisilla oikeus vaatia, että valituksen käsittelyssä on turvauduttava muihin olemassa oleviin keinoihin – – ennen asian ottamista ratkaistavaksi. Keinot ovat käytettävissä riippumatta siitä, ovatko asianomaiset kuluttajat sen jäsenvaltion alueella, jossa elinkeinonharjoittaja sijaitsee, vai jossakin toisessa jäsenvaltiossa.

– –

2. Jäsenvaltioiden on 1 kohdassa tarkoitettujen säännösten nojalla annettava tuomioistuimille tai hallintoviranomaiselle tapauksissa, joissa ne pitävät sitä kaikkien asiaan liittyvien etujen ja etenkin yleisen edun kannalta tarpeellisena, toimivalta

a) määrätä sopimattomat kaupalliset menettelyt lopetettavaksi tai hakea tuomioistuimelta päätöstä niiden lopettamisesta,

tai

b) kieltää sopimaton kaupallinen menettely tai hakea tuomioistuimelta päätöstä menettelyn kieltämisestä, jollei menettelyä vielä ole käytetty mutta sen käyttäminen on odotettavissa,

vaikka tosiasiallisen vahingon syntymistä taikka elinkeinonharjoittajan tahallisuutta tai huolimattomuutta ei olisi näytetty.

Jäsenvaltioiden on myös säädettävä kiireellisestä menettelystä, jota noudattaen ensimmäisessä alakohdassa tarkoitetut toimenpiteet voidaan toteuttaa

— joko väliaikaisina,

tai

— lopullisina

siten, että kukin jäsenvaltio saa valita jommankumman näistä kahdesta vaihtoehdosta.

Lisäksi jäsenvaltiot voivat, poistaakseen sopimattomien kaupallisten menettelyjen pysyvät vaikutukset, antaa tuomioistuimille tai hallintoviranomaisille, jos kaupalliset menettelyt on lopullisella päätöksellä määrätty lopetettavaksi, toimivallan

a) määrätä kyseinen päätös kokonaan tai osittain julkaistavaksi tarkoituksenmukaiseksi katsomassaan muodossa;

b) määrätä lisäksi oikaisu julkaistavaksi asiassa.

3. Edellä 1 kohdassa tarkoitettujen hallintoviranomaisten tulee

a) olla kokoonpanoltaan sellaisia, että niiden puolueettomuudesta ei ole epäilyksiä;

b) saada riittävät toimivaltuudet valitusten johdosta tekemiensä päätösten noudattamisen tehokasta valvomista ja turvaamista varten;

c) säännönmukaisesti perustella päätöksensä.

Jos 2 kohdassa tarkoitettua toimivaltaa käyttää yksinomaan hallintoviranomainen, sen päätökset tulee aina perustella. Lisäksi tällöin on säädettävä menettelystä, jolla viranomaisen toimivallan virheellinen tai sopimaton käyttö tai käyttämisen laiminlyönti voidaan saattaa tuomioistuimen tutkittavaksi.”

9 Direktiivin 13 artiklassa säädetään seuraavaa:

”Jäsenvaltioiden on säädettävä tämän direktiivin mukaisesti annettujen kansallisten säännösten rikkomiseen sovellettavista seuraamuksista ja toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että ne pannaan täytäntöön. Seuraamusten on oltava tehokkaita, oikeasuhteisia ja varoittavia.”

10 Direktiivin liitteessä I mainitaan erityisesti seuraavat kaupalliset menettelyt, joita pidetään kaikissa olosuhteissa sopimattomina:

”– –

4) Elinkeinonharjoittajan perätön väite, että julkinen tai yksityinen elin on hyväksynyt tai sallinut elinkeinonharjoittajan toiminnan (tämän kaupalliset menettelyt mukaan lukien) tai tuotteen tai antanut tälle/sille luvan taikka tällaisen väitteen esittäminen ilman, että noudatetaan hyväksymiseen, sallimiseen tai luvan antamiseen liittyviä ehtoja.

– –

7) Perätön ilmoitus, että tuote on saatavilla vain hyvin rajoitetun ajan tai että se on saatavilla tietyillä ehdoilla vain hyvin rajoitetun ajan, jotta kuluttajat tekisivät päätöksen välittömästi eikä heille jäisi riittävää tilaisuutta tai riittävästi aikaa tehdä perusteltu valinta.

– –

15) Perätön väite, jonka mukaan elinkeinonharjoittaja aikoo lopettaa kaupankäynnin tai muuttaa pois tiloista.

– –”

Itävallan oikeus

11 Sopimattoman kilpailun estämisestä annetun lain (Gesetz gegen den unlauteren Wettbewerb, jäljempänä UWG) 33a §:ssä, sellaisena kuin sitä sovelletaan pääasian oikeudenkäynnissä, säädetään seuraavaa:

”(1) Tässä liittovaltion laissa tarkoitetulla loppuunmyynti-ilmoituksella tarkoitetaan kaikkia julkisia ilmoituksia tai suurelle henkilöjoukolle tarkoitettuja tiedotuksia, joista voidaan päätellä tarkoitus panna suuri määrä tavaroita nopeutettuun vähittäismyyntiin ja jotka samalla ovat omiaan antamaan vaikutelman siitä, että liikkeenharjoittajalla on erityisten olosuhteiden vuoksi tarve myydä tavarat nopeasti ja että hän siksi tarjoaa tavaroitaan epätavallisen edullisin ehdoin tai hinnoin. – –

(2) Tämän lain 33a–33e §:n säännösten soveltamisalaan eivät kuitenkaan kuulu ilmoitukset tai tiedotukset, jotka koskevat kausiloppuunmyyntejä, tyhjennysmyyntejä, inventaariomyyntejä ja vastaavia sekä kyseessä olevalla liikealalla tai tiettyinä vuodenaikoina yleisesti tavanomaisia erityismyyntejä (esim. ’valkoinen viikko’ (’Weiße Woche’; pääsiäistä seuraava viikko) tai ’takkiviikko’ (’Mantelwoche’)).

(3) Tämä ei rajoita liitteessä olevan 7 kohdan soveltamista.”

12 Lain liitteeksi on otettu direktiivin liitteessä I oleva 7 kohta muuttamattomana.

13 UWG:n 33b §:ssä säädetään seuraavaa:

”Loppuunmyynnistä ilmoittaminen on sallittua vain loppuunmyyntipaikan toimivaltaisen alueellisen hallintoviranomaisen antaman luvan perusteella. Lupaa on haettava kirjallisesti ja lupahakemuksessa on oltava seuraavat tiedot:

1. myytävien tavaroiden määrä, ominaisuudet ja myyntiarvo;

2. loppuunmyyntipaikan tarkka sijainti;

3. ajanjakso, jona loppuunmyynti on tarkoitus suorittaa;

4. syyt, joiden vuoksi loppuunmyynti on tarkoitus suorittaa, kuten liikkeen omistajan kuolema, liiketoiminnan lopettaminen tai tietystä tavaravalikoimasta luopuminen, liikkeen siirtäminen, luonnonkatastrofi ja vastaavat;

– –”

14 UWG:n 33c §:ssä säädetään seuraavaa:

”(1) Alueellisen hallintoviranomaisen on ennen lupahakemuksen ratkaisemista kehotettava loppuunmyyntipaikan toimivaltaista piirikauppakamaria (Landeskammer der gewerblichen Wirtschaft) antamaan lausuntonsa kahden viikon määräajassa.

(2) Alueellisen hallintoviranomaisen on ratkaistava lupahakemus kuukauden kuluessa sen jättämisestä.

(3) Lupa on evättävä, jos kyseessä ei ole mikään 33b §:n 4 momentissa tarkoitetuista syistä tai jos myynti-ilmoitus ei koske yhtäjaksoista ajanjaksoa. Lupa on evättävä myös, jos myynti on tarkoitus ajoittaa pääsiäistä edeltävien kahden viikon ja helluntain väliseen aikaan tai marraskuun 15 päivän ja joulun väliseen aikaan tai jos sen on tarkoitus jatkua kauemmin kuin puoli vuotta, ellei kyseessä ole liikkeen omistajan kuolema, luonnonkatastrofi tai jokin merkitykseltään näihin rinnastettava

tapahtuma. Jos yritys ei ole ollut olemassa täyttä kolmea vuotta, lupa on annettava vain liikkeen omistajan kuoleman, luonnonkatastrofin tai jonkin merkitykseltään näihin rinnastettavan tapahtuman perusteella.

– –”

15 UWG:n 33d §:ssä säädetään seuraavaa:

”(1) Jokaiseen loppuunmyynti-ilmoitukseen on sisällyttävä nopeutetun myynnin syyt, ajanjakso, jona loppuunmyynti on tarkoitus suorittaa, ja yleinen kuvaus myyntiin tarkoitetuista tavaroista. Näiden tietojen on oltava lupapäätöksen mukaiset.

(2) Loppuunmyynnistä ei saada ilmoittaa lupapäätöksessä ilmoitetun myyntiajan päätyttyä.

(3) Ilmoituksessa mainittuja tavaroita saadaan lupapäätöksessä ilmoitettuna myyntiaikana myydä vain lupapäätöksen mukainen määrä. Tätä tavaravalikoimaa ei saa myöhemmin laajentaa.

– –”

16 UWG:n 34 §:n 3 momentissa säädetään seuraavaa:

”Tämän luvun säännöksiä rikkovalle voidaan syytteiden nostamisesta riippumatta vaatia kieltomääräystä ja tuottamuksellisen menettelyn perusteella myös vahingonkorvausvelvoitetta. Vaatimus voidaan esittää vain yleisissä tuomioistuimissa. – –”

Pääasian oikeudenkäynti ja ennakkoratkaisukysymys

17 Georg Köck, joka toimii yksityisenä elinkeinonharjoittajana Innsbruckissa (Itävalta), ilmoitti lehti-ilmoituksella myymälässään olevien tavaroiden ”täydellisestä loppuunmyynnistä” ja mainosti myös myymälänsä edustalla käyttäen mainostelineitä ja ikkunatarroja. Ilmaisun ”täydellinen loppuunmyynti” lisäksi hän käytti myös ilmaisuja ”kaikki myydään!” ja ”alennusta jopa 90 %”. Köck ei ollut hakenut alueen hallintoviranomaisilta (Bezirksverwaltungsbehörde) lupaa loppuunmyynnistä ilmoittamiselle.

18 Schutzverband gegen unlauteren Wettbewerb katsoi, että Köckin ilmoittelu oli kansallisessa lainsäädännössä tarkoitettu loppuunmyynti-ilmoitus ja että se oli UWG:n 33a §:n ja sitä seuraavien pykälien vastainen, koska sille ei ollut viranomaisten etukäteen myöntämää lupaa, ja nosti Landesgericht Innsbruckissa kieltokanteen, jossa vaadittiin myös tuomioistuimen päätöksen määräämistä julkaistavaksi.

19 Kanteen tultua hylätyksi Schutzverband gegen unlauteren Wettbewerb valitti tästä ratkaisusta Oberlandesgericht Innsbruckiin. Kyseinen tuomioistuin antoi väliaikaisen määräyksen, jolla muutoksenhakijan vaatimus hyväksyttiin.

20 Köck haki Oberlandesgericht Innsbruckin määräykseen muutosta Revisionsrekurs-valituksella ennakkoratkaisua pyytäneeltä tuomioistuimelta.

21 Ennakkoratkaisupyynnöstä ilmenee yhtäältä, että pääasian oikeudenkäynnissä on kyse pelkästään siitä, onko Köckillä hallintoviranomaisen myöntämä asianmukainen lupa. Kaupallisen menettelyn sopimattomuuden valvonta siirrettäisiin tässä oikeudenkäynnissä tuomioistuimelta hallintoviranomaisten käsiteltäväksi, mihin ei kuitenkaan sisältyisi ennakkokannanottoa, jonka mukaan tämä kaupallinen menettely olisi direktiivin 5 artiklan 5 kohdassa tarkoitetulla tavalla ”kaikissa olosuhteissa” sopimaton.

22 Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen mukaan ei toisaalta ole poissuljettua, että direktiivin mukaan kaupallisen menettelyn kieltämistä tuomioistuimen päätöksellä voitaisiin pitää sallittuna vain siinä tapauksessa, että myös asiaa koskeva hallintoviranomaisen päätös on kyseisen direktiivin vaatimusten mukainen.

23 Oberster Gerichtshof katsoi, että asian ratkaisu edellyttää direktiivin säännösten tulkintaa, ja päätti lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavan ennakkoratkaisukysymyksen:

”Onko direktiivin – – 3 artiklan 1 kohdan ja 5 artiklan 5 kohdan tai [sen] muiden säännösten kanssa ristiriidassa sellainen kansallinen lainsäädäntö, jonka mukaan loppuunmyynnistä ilmoittaminen ilman toimivaltaisen hallintoviranomaisen lupaa ei ole sallittua, minkä vuoksi se on kiellettävä tuomioistuinmenettelyssä ilman, että tuomioistuimen tarvitsisi tässä menettelyssä tutkia, onko tämä kaupallinen menettely luonteeltaan harhaanjohtava, aggressiivinen tai muutoin sopimaton?”

Ennakkoratkaisukysymyksen tarkastelu

24 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee kysymyksellään lähinnä, onko direktiiviä tulkittava siten, että se on esteenä sille, että kansallinen tuomioistuin määrää kaupallisen menettelyn lopetettavaksi pelkästään sillä perusteella, ettei menettelyyn ole toimivaltaisen viranomaisen etukäteen myöntämää lupaa, ja arvioimatta itse, onko kyseinen menettely sopimaton.

25 Tähän kysymykseen vastaamiseksi on aluksi ratkaistava, onko UWG:n 33a §:n 1 momentissa tarkoitetun loppuunmyynti-ilmoituksen kaltainen kaupallinen menettely direktiivin 2 artiklan d alakohdassa tarkoitettu ”kaupallinen menettely” ja onko siihen sen vuoksi sovellettava direktiivissä annettuja säännöksiä.

26 Tässä yhteydessä on huomautettava, että direktiivin 2 artiklan d alakohdassa määritellään erityisen laajaa sanamuotoa käyttämällä, että kaupallisen menettelyn käsitteellä tarkoitetaan ”elinkeinonharjoittajan tointa, mainitsematta jättämistä, käyttäytymistä tai edustamista, kaupallista viestintää, mukaan lukien mainontaa ja markkinointia, joka liittyy välittömästi tuotteen myynnin edistämiseen, myymiseen tai toimittamiseen kuluttajille” (asia C-540/08, Mediaprint Zeitungs- und Zeitschriftenverlag, tuomio 9.11.2010, Kok., s. I-10909, 17 kohta).

27 Pääasian oikeudenkäynnin kohteena olevan kaltaiset mainontatoimet, jotka kohdistuvat tavaroiden myyntiin kuluttajalle edullisin ehdoin tai edulliseen hintaan, liittyvät yksiselitteisesti elinkeinonharjoittajan liiketoimintastrategiaan, ja niillä pyritään välittömästi edistämään kyseisten tavaroiden myyntiä ja myymään niitä. Tästä seuraa, että ne ovat direktiivin 2 artiklan d alakohdassa tarkoitettuja kaupallisia menettelyjä ja että ne näin ollen kuuluvat direktiivin asialliseen soveltamisalaan.

28 Tämän seikan tultua ratkaistuksi on tutkittava, voivatko UWG:n 33b §:n ja 34 §:n 3 momentin kaltaiset kansalliset säännökset kuulua direktiivin soveltamisalaan niiden tavoitteiden perusteella, joihin niillä pyritään.

29 Tältä osin on todettava, että – kuten unionin tuomioistuin on jo katsonut – direktiivin johdanto-osan kahdeksannen perustelukappaleen mukaan sillä ”suojellaan nimenomaisesti kuluttajien taloudellisia etuja elinkeinonharjoittajien sopimattomilta kaupallisilta menettelyiltä” ja varmistetaan erityisesti direktiivin 1 artiklassa ilmaistuin tavoin ”korkeatasoinen kuluttajansuoja lähentämällä jäsenvaltioiden lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset, jotka koskevat kuluttajien taloudellisia etuja vahingoittavia sopimattomia kaupallisia menettelyjä” (asia C-559/11, Pelckmans Turnhout, määräys 4.10.2012, 19 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

30 Sopimattomia kaupallisia menettelyjä koskevan direktiivin soveltamisalan ulkopuolelle jäävät sen johdanto-osan kuudennen perustelukappaleen mukaan vain sellaiset kansalliset lait, jotka koskevat sopimattomia kaupallisia menettelyjä, jotka vahingoittavat ”ainoastaan” kilpailijoiden taloudellisia etuja tai jotka liittyvät elinkeinonharjoittajien välisiin liiketapahtumiin (em. asia Mediaprint Zeitungs- und Zeitschriftenverlag, tuomion 21 kohta).

31 Kuten ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin on todennut, pääasian oikeudenkäynnissä sovellettavassa säännöksessä eli UWG:n 33a §:n 1 momentissa tarkoitettu loppuunmyynti-ilmoitus on direktiivissä tarkoitettu kaupallinen menettely. Kuten julkisasiamies on todennut ratkaisuehdotuksensa 38 kohdassa, kyseinen tuomioistuin myöntää siten implisiittisesti, että säännöksellä pyritään kuluttajien eikä ainoastaan kilpailijoiden tai muiden elinkeinonharjoittajien suojelemiseen.

32 Lisäksi UWG:n 33b §:ssä säädetään, että loppuunmyynti-ilmoitus on sallittu vain, jos siihen on viranomaisen etukäteen myöntämä lupa. Siinä luetellaan myös tiedot, jotka lupahakemukseen on sisällytettävä. Saman lain 34 §:n 3 momentissa puolestaan säädetään, että UWG:n 33a–33d §:n rikkomisen perusteella voidaan nostaa kieltokanne ja tuottamuksellisen menettelyn perusteella myös vahingonkorvauskanne.

33 Tämän vuoksi on todettava, että UWG:n 33b §:n ja 34 §:n 3 momentin, luettuina yhdessä UWG:n 33a §:n 1 momentin kanssa, kaltaiset kansalliset säännökset, joissa seuraamusten uhalla kielletään sellainen kaupallinen menettely, johon ei ole myönnetty lupaa, ovat toimenpiteitä, joilla kuluttajien suojelemiseksi pyritään torjumaan sopimattomia kaupallisia menettelyjä ja jotka siten kuuluvat direktiivin soveltamisalaan.

34 Tämän seikan tultua selvitetyksi on tutkittava, onko direktiivi esteenä pääasian oikeudenkäynnin kohteena olevan kaltaiselle kansalliselle säännöstölle.

35 Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan direktiivin liitteessä I mainitut kaupalliset menettelyt ovat ainoat kaupalliset menettelyt, joita saadaan kansallisen säännöstön mukaan pitää sopimattomina ilman direktiivin 5–9 artiklan säännöksiin perustuvaa tapauskohtaista arviointia. Menettely, jota ei mainita kyseisessä liitteessä, voidaan näin ollen todeta sopimattomaksi vasta sen jälkeen, kun sen sopimattomuus on arvioitu direktiivin 5–9 artiklassa mainittujen perusteiden mukaisesti (ks. vastaavasti asia C-340/08, Plus Warenhandelsgesellschaft, tuomio 14.1.2010, Kok., s. I-217, 41–45 kohta ja em. asia Mediaprint Zeitungs- und Zeitschriftenverlag, tuomion 30–34 kohta).

36 Sellaisen kaupallisen menettelyn, jonka ilmenemismuotona on UWG:n 33a §:n 1 momentissa tarkoitetun kaltainen ilmoitus loppuunmyynnistä, jonka järjestävällä elinkeinonharjoittajalla ei ole toimivaltaisen viranomaisen siihen etukäteen myöntämää lupaa, ei voida katsoa sellaisenaan kuuluvan direktiivin liitteessä I lueteltuihin menettelyihin.

37 Kyseisessä liitteessä mainituista kaikissa olosuhteissa sopimattomina pidettävistä menettelyistä on syytä tarkastella niitä, joilla mahdollisesti saattaisi olla merkitystä pääasian oikeudenkäynnin kohteena olevassa tilanteessa ja joihin unionin tuomioistuimessa käsiteltävän asian osapuolet ovat viitanneet.

38 Kyseisen liitteen 4 kohdassa mainitaan menettely, jossa esitetään ”perätön väite, että julkinen tai yksityinen elin on hyväksynyt tai sallinut elinkeinonharjoittajan toiminnan (tämän kaupalliset menettelyt mukaan lukien) tai tuotteen tai antanut tälle/sille luvan taikka tällaisen väitteen esittäminen ilman, että noudatetaan hyväksymiseen, sallimiseen tai luvan antamiseen liittyviä ehtoja”.

39 Kyseisessä kohdassa ei säädetä, että kaupalliset menettelyt, joihin ei ole toimivaltaisen elimen myöntämää lupaa, olisivat yleisesti kiellettyjä. Kuten julkisasiamies on todennut ratkaisuehdotuksensa 93 kohdassa, liitteen 4 kohta päinvastoin koskee sellaisia erityistilanteita, joissa asiaa koskevassa säännöstössä asetetaan esimerkiksi ammatinharjoittajan pätevyyttä tai hänen tuotteidensa laatua koskevia tiettyjä vaatimuksia ja vahvistetaan sovellettava tunnustamis-, hyväksymis- tai lupajärjestelmä.

40 Loppuunmyynnistä ilmoittaminen ilman asianmukaista etukäteen myönnettyä lupaa ei voi myöskään kuulua direktiivin liitteessä I olevan 7 kohdan soveltamisalaan, sillä sen ei voida katsoa olevan perätön ilmoitus, jolla pyrittäisiin uskottelemaan kuluttajille, että kyseessä oleva tuote ”on saatavilla vain hyvin rajoitetun ajan tai että se on saatavilla tietyillä ehdoilla vain hyvin rajoitetun ajan, jotta kuluttajat tekisivät päätöksen välittömästi eikä heille jäisi riittävää tilaisuutta tai riittävästi aikaa tehdä perusteltu valinta”.

41 Pääasian oikeudenkäynnissä ei voida soveltaa myöskään saman liitteen 15 kohtaa. Kyseinen kohta koskee menettelyjä, joissa esitetään ”perätön väite, jonka mukaan elinkeinonharjoittaja aikoo lopettaa kaupankäynnin tai muuttaa pois tiloista”. Pääasian oikeudenkäynnin kohteena olevassa asiassa ei kuitenkaan ole kysymys sellaisesta menettelystä, jota liitteen 15 kohdassa tarkoitetaan, vaan kaupallisesta menettelystä, johon on ryhdytty ilman toimivaltaisen hallintoviranomaisen etukäteen myöntämää lupaa.

42 Edellä todetusta seuraa, ettei UWG:n 33a §:n 1 momentissa tarkoitettua ilmoitusta loppuunmyynnistä, jonka järjestämiseen elinkeinonharjoittajalla ei ole ollut etukäteen myönnettyä lupaa, voida sellaisenaan pitää kaikissa olosuhteissa sopimattomana, koska se ei sisälly kyseiseen liitteeseen.

43 Tämän vuoksi on arvioitava, onko tämän tuomion 33 kohdassa mainittu kansallinen säännöstö direktiivillä käyttöön otetun järjestelmän vastainen.

44 Kuten julkisasiamies on todennut ratkaisuehdotuksensa 44–55 kohdassa, direktiivissä jätetään jäsenvaltioille harkintavaltaa sopimattomien kaupallisten menettelyjen torjumiseen direktiivin 11–13 artiklan mukaisesti käytettävien kansallisten toimenpiteiden valitsemisessa edellyttäen erityisesti, että toimenpiteet ovat riittäviä ja tehokkaita ja että näin säädetyt seuraamukset ovat tehokkaita, oikeasuhteisia ja varoittavia.

45 Koska jäsenvaltion suorittama etukäteisvalvonta tai ennalta estävä valvonta voi joissakin tilanteissa osoittautua asianmukaisemmaksi ja tehokkaammaksi kuin jälkikäteisvalvonta, jossa jo aloitettu tai juuri alkamassa oleva kaupallinen menettely määrätään lopetettavaksi, näitä kansallisia toimenpiteitä voi olla esimerkiksi säätäminen seuraamusten uhalla noudatettavasta ennakkolupajärjestelmästä, jota sovelletaan tiettyihin menettelyihin, joiden luonne edellyttää tällaista valvontaa sopimattomien kaupallisten menettelyjen torjumiseksi.

46 Kyseisillä kansallisilla toimenpiteillä toteutettu järjestelmä, jolla direktiivi on saatettu kansallisen oikeusjärjestyksen osaksi, ei kuitenkaan saa johtaa kaupallisen menettelyn kieltämiseen pelkästään siksi, ettei menettelyyn ole toimivaltaisen viranomaisen etukäteen myöntämää lupaa, ja arvioimatta sitä, onko kyseinen kaupallinen menettely sopimaton.

47 Direktiivi on yhtäältä esteenä kansalliselle säännöstölle, jonka mukaan sellaista kaupallista menettelyä, jota direktiivin liite I ei koske, ei ole mahdollista arvioida direktiivin 5–9 artiklassa mainituilla kriteereillä.

48 Direktiivillä käyttöön otetun järjestelmän kanssa on toisaalta yhteensopimaton sellainen kansallinen säännöstö, jonka mukaan kysymys kaupallisen menettelyn sopimattomuudesta tulee arvioitavaksi vasta etukäteen myönnettävää lupaa koskevan vaatimuksen noudattamatta jättämisen vuoksi määrätyn kiellon jälkeen, koska tällöin tämä kaupallinen menettely jää elinkeinonharjoittajan kannalta taloudellisesti täysin hyödyttömäksi, kun otetaan huomioon sen luonne ja erityisesti siihen liittyvän ajan merkitys.

49 Edellisessä kohdassa tarkoitetun kaltainen kansallinen säännöstö merkitsisi siten samaa kuin tietyn järjestelmän mukaisesti toteutettujen kaupallisten menettelyjen yleinen kieltäminen, vaikkei näiden menettelyjen mahdollista sopimattomuutta ole edes arvioitu tämän tuomion 35 kohdassa mainitun oikeuskäytännön mukaisesti direktiivin 5–9 artiklassa mainituin arviointiperustein.

50 Kaikesta edellä todetusta seuraa, että direktiiviä on tulkittava siten, että se on esteenä sille, että kansallinen tuomioistuin määrää direktiivin liitteeseen I sisältymättömän kaupallisen menettelyn lopetettavaksi pelkästään sillä perusteella, ettei menettelyyn ole toimivaltaisen viranomaisen etukäteen myöntämää lupaa, ja arvioimatta itse, onko kyseinen menettely direktiivin 5–9 artiklassa mainittujen arviointiperusteiden mukaan sopimaton.

Oikeudenkäyntikulut

51 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (ensimmäinen jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

Sopimattomista elinkeinonharjoittajien ja kuluttajien välisistä kaupallisista menettelyistä sisämarkkinoilla ja neuvoston direktiivin 84/450/ETY, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivien 97/7/EY, 98/27/EY ja 2002/65/EY sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 2006/2004 muuttamisesta 11.5.2005 annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviä 2005/29/EY (sopimattomia kaupallisia menettelyjä koskeva direktiivi) on tulkittava siten, että se on esteenä sille, että kansallinen tuomioistuin määrää direktiivin liitteeseen I sisältymättömän kaupallisen menettelyn lopetettavaksi pelkästään sillä perusteella, ettei menettelyyn ole toimivaltaisen viranomaisen etukäteen myöntämää lupaa, ja arvioimatta itse, onko kyseinen menettely direktiivin 5–9 artiklassa mainittujen arviointiperusteiden mukaan sopimaton.

Allekirjoitukset